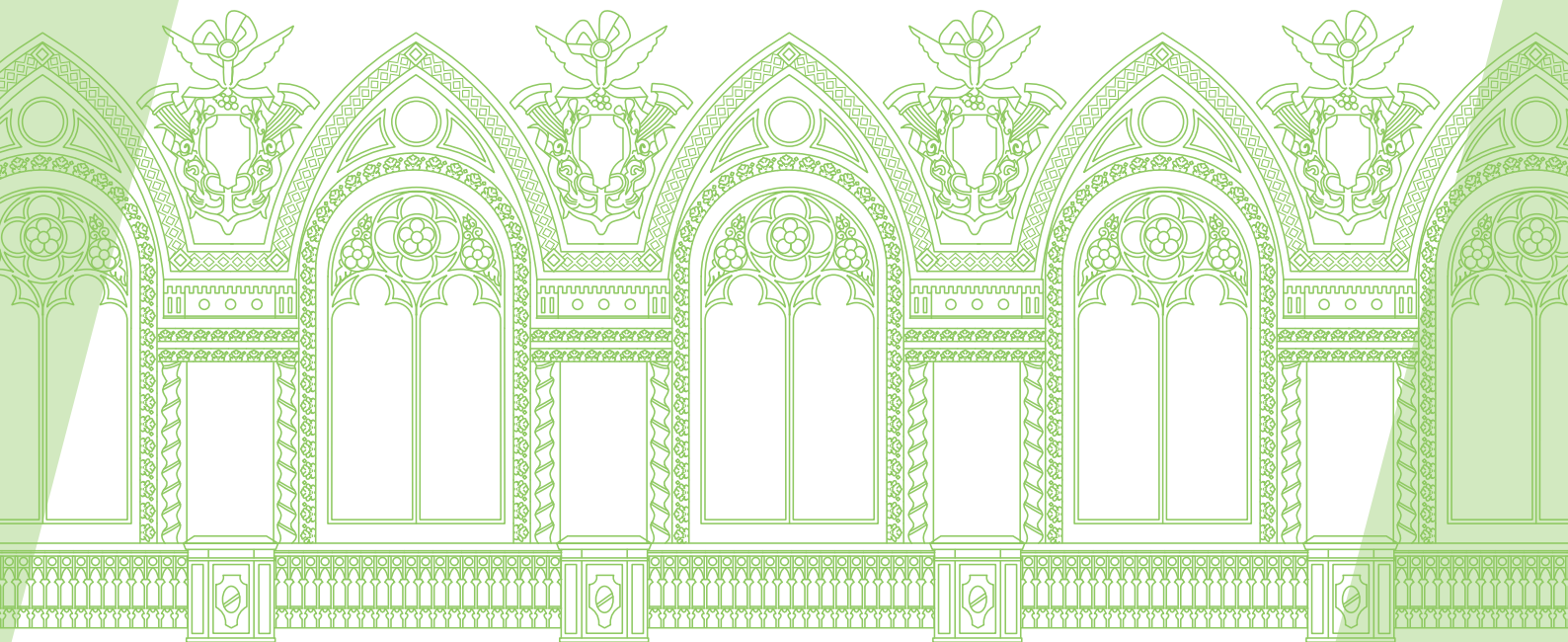

Національний
банк України

Стратегія Національного банку України

Програма дій 2019

Вступ	3
І Стратегічні цілі Національного банку: топ досягнень 2018 року	4
1. Низька та стабільна інфляція	4
2. Стабільна, прозора та ефективна банківська система	5
3. Відновлення кредитування	7
4. Ефективна модель регулювання фінансового сектору	7
5. Вільний рух капіталу	8
6. Фінансова інклюзія	9
7. Сучасний, відкритий незалежний та ефективний центральний банк	10
І Програма дій Національного банку на 2019 рік	11
Ризики досягнення цілей	11
Дії та ключові активності Національного банку у 2019 році	12
Низька та стабільна інфляція	13
Стабільна, прозора та ефективна банківська система	14
Відновлення кредитування	15
Ефективна модель регулювання фінансового сектору	16
Вільний рух капіталу	17
Фінансова інклюзія	18
Сучасний, відкритий незалежний та ефективний центральний банк	19
Висновки	20
Додатки	21

Вступ

Минулий 2018 рік став свідченням того, наскільки сприятливою для макрофінансової стабільності є послідовна та незалежна політика центрального банку. Національний банк України провів цей рік, спрямовуючи свою діяльність на забезпечення цінової та фінансової стабільності і втілення довгоочікуваних реформ для розвитку фінансового сектору.

Як наслідок, минулий рік відзначився багатьма максимумами та рекордами. Максимальне економічне зростання за сім років. Мінімальна інфляція за п'ять років. Найбільший обсяг міжнародних резервів за п'ять років. Банківська система не лише стійка, докапіталізована і прозора, а й вперше за п'ять років – прибуткова. Українці дедалі більше при звичаються до безготівкових платежів – 4 з 10 гривень, які є на платіжних картках, витрачаються cashless.

Україна отримала нову програму співпраці з Міжнародним валютним фондом, яка є фундаментом для подальшого зміцнення макрофінансової стабільності. Вона не лише полегшує проходження України через роки значного боргового навантаження, але й задає якорі для державної політики, і у такий спосіб знижує рівень невизначеності для бізнесу та учасників фінансових ринків у рік виборів.

Пріоритети Національного банку на шляху до таких результатів визначала Стратегія Національного банку. Ухвалена та публічно презентована навесні 2018 року середньострокова Стратегія Національного

банку вперше в його історії визначила цілі його діяльності на найближчі роки. Цей документ – крок до розвитку Національного банку як сучасної, відкритої, незалежної та ефективної державної інституції, оскільки є дороговказом для його діяльності. Водночас цей документ сприяє зниженню невизначеності в економіці, оскільки є чітким і зрозумілим орієнтиром щодо подальшої політики Національного банку для усіх його клієнтів.

Стратегія встановлює сім ключових цілей для Національного банку. Шість спрямовані назовні – на задоволення потреб учасників фінансової екосистеми. Одна з важливих передумов для їх досягнення – висока інституційна спроможність центробанку, яка диктує внутрішню (сьому) ціль з переліку:

1. Низька та стабільна інфляція.
2. Стабільна, прозора та ефективна банківська система.
3. Відновлення кредитування.
4. Ефективне регулювання фінансового сектору.
5. Вільний рух капіталу.
6. Фінансова інклюзія.
7. Сучасний, відкритий, незалежний, ефективний центральний банк.

Саме діяльність Національного банку, спрямована на реалізацію цих стратегічних цілей, дала можливість досягти втішних максимумів і рекордів за підсумками 2018 року. Якими ж були основні кроки Національного банку для досягнення кожної з цілей?

Стратегічні цілі Національного банку: топ досягнень 2018 року

1. Низька та стабільна інфляція

Основні досягнення

- Інфляція знизилася з 13,7% у 2017 році до 9,8% – п'ятирічного мінімуму
- Уперше передбачено ціль з інфляції НБУ як одну з цілей програми співпраці України з МВФ
- Осучаснено підходи до проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку
- Більша прозорість у монетарній політиці: розпочато публікацію "Підсумків дискусії членів КМП"

У 2018 році інфляція повернулася до однознакового рівня і була найнижчою за останні 5 років, однак очікувано перевищила ціль Національного банку в $6\% \pm 2$ в.п. на кінець року, яка встановлена Основними засадами грошово-кредитної політики на 2018 рік та середньострокову перспективу. Розворот інфляційного тренду і послаблення інфляційного тиску забезпечила, насамперед, жорстка монетарна політика. Уповільненню інфляції сприяли також розширення пропозиції продуктів харчування та зниження світових цін на них. Водночас стрімкіше зниження інфляції стримували чинники, на які монетарна політика має обмежений вплив. Мова йде найперше насамперед про підвищення адміністративно регульованих цін і тарифів, зростання виробничих витрат під впливом підвищення заробітних плат, підвищення світових цін на нафту впродовж більшої частини року, а також звуження пропозиції овочів борщового набору через несприятливі погодні умови.

Досягнутий рівень інфляції у 2018 році – це мінімум за останні п'ять років. І жорсткі монетарні умови, що склалися внаслідок низки підвищень облікової ставки, стануть запорукою подальшого зниження інфляції впродовж наступних років. Таким чином, Національний банк поступово наближається до виконання своєї стратегічної цілі щодо зниження інфляції до $5\% \pm 1$ в.п. у середньостроковій перспективі.

Важливо, що незмінність цілі щодо інфляції та принципів проведення монетарної політики на засадах інфляційного таргетування була закріплена у середньостроковій Стратегії монетарної політики, яку затвердила Рада Національного банку. Наявність такої інституційної основи для стабільності монетарного режиму сприяє посиленню передбачуваності та

послідовності монетарної політики, а отже – і стабілізації інфляційних очікувань.

На цьому шляху Національний банк підтримують і міжнародні партнери. У грудні минулого року Міжнародний валютний фонд схвалив нову програму співпраці з Україною Stand-By Arrangement, і вперше в історії України виконання цілі з інфляції ($5\% \pm 1$ в.п.), яку встановив Національний банк, стало і одним з цільових показників програми Міжнародного валютного фонду. Це підтверджує, що низька і стабільна інфляція є передумовою стійкого економічного зростання, а режим інфляційного таргетування, якого дотримується Національний банк, – найефективніший шлях досягнення цього. Також підтримка МВФ обраного курсу доводить реалістичність намірів Національного банку щодо зниження інфляції у середньостроковій перспективі до цільового рівня і подальшого утримання її в діапазоні $5\% \pm 1$ в.п. А це – важливий сигнал для всіх клієнтів Національного банку, насамперед, населення, бізнесу та учасників фінансових ринків.

Розвиваючи реалізацію монетарної політики, Національний банк суттєво осучаснив підходи до проведення валютних операцій на міжбанківському ринку у 2018 році.

По-перше, для підвищення ринковості та прозорості курсоутворення гривні Національний банк навесні змінив підхід до пріоритизації форм валютних інтервенцій. Відповідно до Стратегії валютних інтервенцій Національного банку на 2016–2020 роки, НБУ може здійснювати валютні інтервенції у чотирьох формах: валютний аукціон, інтервенція за єдиним курсом, запит щодо найкращого курсу та адресна інтервенція. До минулого року

пріоритетною формою здійснення валютних інтервенцій визначався валютний аукціон, але з того часу Національний банк не надає пріоритетів конкретним формам інтервенцій. Натомість, доцільність використання тих чи інших форм інтервенцій визначається залежно від ситуації на міжбанківському валютному ринку.

Водночас, з огляду на необхідність мінімізувати вплив центробанку на напрям курсового тренду при проведенні інтервенцій для накопичення резервів, Національний банк і надалі надає пріоритет тим формам інтервенцій, за якими не пропонує, а приймає запропоновану іншими учасниками валютного ринку ціну.

По-друге, з квітня Національний банк перейшов на здійснення валютних інтервенцій з використанням Matching – нового функціоналу для укладання угод в торговельно-інформаційних системах (Bloomberg, Thomson Reuters тощо). Основні переваги проведення валютних інтервенцій через функціонал Matching – анонімність, необмежена кількість учасників та оперативність. Як підсумок,

ця новація Національного банку створила умови для більш ринкового, прозорішого та точнішого визначення курсу гривні на міжбанківському валютному ринку.

Також з 2018 року Національний банк за прикладом провідних центробанків-таргетерів інфляції розпочав оприлюднення "Підсумків дискусії членів Комітету з монетарної політики щодо рівня облікової ставки" – опису дискусії між членами Комітету з монетарної політики (КМП), що кожного разу передують ухваленню Правлінням Національного банку рішення щодо рівня облікової ставки. Цей крок підвищив прозорість та передбачуваність монетарної політики Національного банку. Краще розуміння логіки монетарних рішень бізнесом та учасниками фінансових ринків допомогло посилити вплив облікової ставки на рівень процентних ставок в економіці та наблизити інфляційні очікування до цілей Національного банку. А отже, більша прозорість Національного банку стосовно ухвалення рішень з монетарної політики стала запорукою ширшого впливу Національного банку на темпи зростання споживчих цін.

2. Стабільна, прозора та ефективна банківська система

Основні досягнення

- Розпочато перехід до міжнародних нормативів для банків на основі Basel III
- Запроваджено ризик-орієнтований банківський нагляд (SREP)
- Започатковано регулярну щорічну оцінку стійкості банків
- Збільшення прозорості, підвищення стандартів розкриття інформації банками
- Закладено стратегічні основи для макропруденційної політики НБУ
- Врегульовано питання безпеки інформації та кіберзахисту банків
- Удосконалено підходи до організації корпоративного управління в банках України
- Здійснено комплексний перегляд процесів ліцензування банків
- Запроваджено нові стандарти організації системи управління ризиками в банках України та банківських групах

Минулого року в рамках переходу до міжнародних нормативів для банків на основі Basel III Національний банк запровадив перший макропруденційний інструмент – обов'язковий норматив ліквідності під назвою коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR). LCR установлює мінімально необхідний рівень ліквідності для покриття чистого очікуваного відпливу коштів з банку впродовж 30 днів з урахуванням стрес-сценарію. Він ефективніше, ніж чинні нормативи, відображає рівень стійкості банку до короткострокових шоків ліквідності – характерних

для кризових періодів, коли відбувається значний відплив коштів клієнтів. Розроблений Базельським комітетом з банківського нагляду у відповідь на глобальну фінансову кризу 2007–2008 років норматив LCR відповідає загальноприйнятим у світі підходам оцінки ліквідності і є зрозумілим для міжнародних інвесторів.

Також упродовж 2018 року Національний банк успішно запровадив нові наглядні інструменти, в основі яких є оцінка ризиків та якості управління цими ризиками в банку (risk-based approach).

Відтак, процес оцінювання банків (SREP) став безперервним і здійснюється одночасно за всіма банками шляхом оцінки розміру ризиків та якості управління ними, аналізу наявних тенденцій в діяльності банків, зокрема з порівнянням ключових показників діяльності банку з "peer-group" подібних банків. За результатами оцінки визначається стратегія нагляду за банком, яка враховує комплекс факторів: життєздатність банку на наступні 12 місяців та стійкість стратегії на 3 роки; достатність капіталу та ліквідності для покриття ризиків; стан корпоративного управління у банку.

Ще однією новацією минулого року стало проведення щорічної оцінки стійкості банків, яка складається з оцінки якості активів, а для найбільших банків – стрес-тестування, яке передбачає моделювання несприятливого маловірогідного, але правдоподібного макроекономічного сценарію. Проведення оцінки якості активів та стрес-тестування є усталеною практикою провідних регуляторів світу, яка дає можливість упередити надмірне накопичення системних ризиків та підготувати банки до можливих майбутніх криз. У підсумку це сприяє забезпеченню в Україні стабільності банківської системи та фінансової стабільності загалом.

Національний банк постійно розширює перелік інформації, яку банки зобов'язані розкривати зовнішнім користувачам. Клієнти, кредитори, аналітики та інші учасники фінансового ринку мають більше можливостей оцінити фінансовий стан конкретних банків. Наприкінці 2018 року українські банки уперше в історії розкрили індивідуальні результати оцінки якості активів та стрес-тестування.

Все це лягло в основу Стратегії макропруденційної політики, яку Національний банк затвердив минулого року. Цей документ визначає, що та як робитиме Національний банк, щоб забезпечити фінансову стабільність, необхідну для сталого економічного зростання. Стратегія закладає основу для запровадження системної макропруденційної політики в Україні, необхідної для запобігання накопиченню й реалізації системних ризиків у фінансовому секторі. Також реалізація Національним банком макропруденційної політики сприятиме посиленню довіри до банків та підтримці подальшої макроекономічної стабілізації. У довгостроковій перспективі вона дасть змогу забезпечити стале економічне зростання, стійкіше до негативних шоків та криз.

Також у відповідь на технологічні виклики минулого року Національний банк вперше врегулював питання безпеки інформації та кіберзахисту банківської системи України та визначив обов'язкові вимоги щодо організації заходів інформаційної безпеки. Банки впровадили базові заходи для забезпечення інформаційної безпеки у березні 2018 року. Це сприяло підвищенню стабільності і безпечності діяльності банків, унеможливленню та мінімізації наслідків можливих зловмисних дій та захисту інтересів вкладників і кредиторів банків з урахуванням сучасних кіберзагроз.

Наприкінці 2018 року Національний банк затвердив Методичні рекомендації щодо організації корпоративного управління в банках України, які відповідають рекомендаціям Базельського комітету з питань банківського нагляду щодо корпоративного управління та кращим міжнародним практикам. У документі містяться рекомендації з питань організації корпоративного управління, зокрема щодо відповідальності, функцій, складу та порядку роботи ради банку, її колективної придатності, формування, складу, повноважень і порядку роботи комітетів ради банку, ролі ради банку в забезпеченні ефективного функціонування системи внутрішнього контролю в банку, впровадження ефективної політики винагороди, яка буде стимулювати працівників діяти в інтересах банку та не вдаватись до надмірних ризиків, розкриття банком інформації про корпоративне управління.

Також у кінці 2018 року було ухвалено нове Положення про ліцензування банків. Це принципово новий документ, основним завданням якого є перехід від формалістичного до ризик-орієнтованого підходу в питаннях ліцензування банків та забезпечення регулятора інструментами для сутнісного аналізу при здійсненні погоджувальних процедур.

Не менш важливою подією минулого року стало запровадження нових стандартів організації системи управління ризиками шляхом затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Документ передбачає більшу долученість ради банку в своїй наглядовій функції до створення потужної культури управління ризиками, здійснення моніторингу відповідності профілю ризику, контролю за дотриманням загальних

принципів управління ризиками тощо. Положенням визначений перелік основних ризиків (кредитний ризик, ризик ліквідності, процентний ризик банківської книги, ринковий ризик, операційний ризик та комплаєнс-ризик),

щодо яких банк має обов'язково здійснювати виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль та звітування. Крім того, банк має здійснювати управління іншими суттєвими ризиками, на які він наражається під час своєї діяльності.

3. Відновлення кредитування

Основні досягнення

- Посилено захист прав кредиторів
- Розпочато роботу Кредитного реєстру Національного банку

Минулий рік відзначився ухваленням закону, на який банківське співтовариство чекало понад два роки і яким посилено захист прав кредиторів та інвесторів, – Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування". Довгий час значні юридичні ризики залишалися однією з головних перешкод для відновлення кредитування, найперше – корпоративного. Розроблений за підтримки Національного банку, ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом закон суттєво усуває прогалини у законодавстві, які використовувалися для неповернення боргів позичальниками чи уникнення відповідальності за їх неповернення.

Завдяки закону банки мають більшу впевненість у юридичній захищеності своїх прав, а отже, можуть висувати більш лояльні вимоги до потенційних позичальників. Це сприятиме зростанню обсягів кредитування, зниженню вартості кредитних ресурсів та полегшенню доступу бізнесу та населення до користування банківськими продуктами.

Також цьому сприятиме доступ банків до Кредитного реєстру Національного банку, який

почав функціонувати у 2018 році. З 1 вересня Національний банк надав банкам можливість отримувати з Кредитного реєстру інформацію стосовно боржників, умов кредитних операцій, виконання зобов'язань за такими операціями, класу боржників. Використання банками цієї інформації допомагає їм проводити своєчасну та зважену оцінку кредитного ризику. Зокрема, за допомогою інформації, що міститься в Кредитному реєстрі, банки можуть дізнатися про наявність заборгованості за кредитами, які клієнт отримав в інших банках, та з'ясувати, чи не є рівень кредитної заборгованості для позичальника надмірним. Це, зі свого боку, сприяє створенню умов для зниження рівня кредитного ризику, а також процентних ставок, які прямо залежать від оцінки кредитного ризику.

Як наслідок, функціонування Кредитного реєстру НБУ сприятиме зниженню частки проблемних активів та формуванню конкурентного ринкового середовища, у якому добросовісні позичальники мають переваги перед недобросовісними. У підсумку це забезпечить умови для відновлення кредитування і посилення фінансової стійкості банківського сектору.

4. Ефективна модель регулювання фінансового сектору

Основні досягнення

- Розроблено проект майбутнього регулювання небанківського фінсектору

Як потенційний регулятор частини небанківського фінансового ринку після розділу функцій Нацкомфінпослуг минулого року Національний банк підготував і розпочав

публічне обговорення з учасниками ринку проекту Білої книги "Майбутнє у регулюванні небанківського фінансового сектору", у якій представив своє бачення нового регулювання

небанківського фінансового ринку. Цей документ окреслює підходи Національного банку до сегментації ринку, ліцензування, пруденційного нагляду, звітування, перевірок, корпоративного управління та захисту прав споживачів. Нове регулювання пропонується для страхових компаній, кредитних спілок, ломбардів, лізингових та факторингових компаній та інших фінансових компаній, які здійснюють діяльність з обміну валют, переказу коштів, надання коштів у позику, надання гарантій тощо.

Модель регулювання має дві головні мети: пошук нових точок зростання для кожного з сегментів небанківського фінансового ринку та максимальний захист споживачів фінансових послуг. Проект враховує високу сегментованість та різномірність гравців цих ринків як за розмірами, так і за типами продуктів та послуг. Він пропонує максимально

гнучкий підхід до ліцензування небанківських фінансових установ, подання звітності та здійснення нагляду.

Головною новацією для учасників ринків має стати ризик-орієнтований підхід, який Національний банк уже третій рік поспіль успішно застосовує на банківському ринку. Він дасть змогу передбачати виникнення проблем у компаній і вживати превентивних заходів, а не реагувати вже тоді, коли компанія стає неплатоспроможною. Також у центрі уваги – впровадження стандартів корпоративного управління, що підвищить якість роботи компаній та захист прав споживачів. Нова модель регулювання небанківських фінансових установ спрямована на досягнення ефективності та прозорості ринку, а також наближення небанківських фінансових послуг, які отримують українські споживачі, до провідних європейських стандартів.

5. Вільний рух капіталу

Основні досягнення

- Ухвалено Закон "Про валюту і валютні операції" – "безвіз" для капіталу
- Пом'якшено низку тимчасових валютних обмежень для бізнесу і банків

Улітку 2018 року Верховна Рада ухвалила розроблений Національним банком Закон "Про валюту і валютні операції", який уможливіє перехід України від репресивної, застарілої та заплутаної системи валютного регулювання, якій виповнилося минулого року чверть сторіччя, до нової – ліберальної, прозорої та сучасної – моделі. Всі чинні обмеження будуть поступово скасовані, і врешті-решт Україна прийде до свободи валютних операцій за принципом "дозволено все, що прямо не заборонено законом". Бізнес та населення зможуть нарешті самостійно вирішувати, коли і як проводити валютні операції без обмежень і без потреби отримувати дозвіл від Національного банку. Нове ліберальне валютне регулювання стане підґрунтям для полегшення ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату в Україні, припливу іноземного капіталу, стійкого економічного зростання.

Для втілення закону в життя Національний банк також розробив просту, зрозумілу та доступну нормативно-правову базу нового

валютного регулювання, яка складається лише з семи постанов, на зміну заплутаній системі регулювання з десятків різних нормативно-правових актів. Проект кожної з постанов Національний банк опрацював разом з бізнесом та банківською спільнотою. І підготовлена в результаті нормативно-правова база створена не всупереч їхнім потребам, а разом з ними і для них.

Водночас Національний банк, не чекаючи введення в дію Закону "Про валюту і валютні операції", продовжував упродовж року здійснювати валютну лібералізацію. Одним з ключових рішень, яке було одностайно підтримано бізнесом, став дозвіл на репатріацію дивідендів за всі попередні роки і збільшення місячного ліміту з 5 до 7 млн дол. США. Крім того, були розширені можливості бізнесу з дострокового погашення валютних кредитів перед нерезидентами, а також лібералізовані умови продажу і купівлі іноземної валюти.

Також Національний банк зробив низку

пом'якшень для банківських установ. Насамперед було розширено можливості банків для проведення власних операцій з іноземною валютою на міжбанківському ринку. Скасування вимоги до дозволеного сальдо купівлі-продажу банками іноземних валют та банківських металів упродовж одного робочого дня дало банкам можливість активніше торгувати валютою на міжбанківському ринку і у такий спосіб ефективніше управляти своєю валютною ліквідністю, а ринку – самостійно та ефективно

шукати баланс. До того ж Національний банк уніфікував значення лімітів загальної довгої і короткої відкритої валютної позиції банків з метою поглиблення валютного ринку, збільшення його ліквідності та ефективнішого управління банками власними валютними ризиками.

Всі ці та багато інших послаблень в сукупності сприяли поліпшенню ділового й інвестиційного клімату України та розвитку фінансових ринків.

6. Фінансова інклюзія

Основні досягнення

- Впроваджено можливість дистанційного відкриття банківських рахунків за допомогою BankID
- Створено умови для переходу банків на безпаперові технології в обслуговуванні клієнтів (без фізичної присутності, без паперу, без фізичного підпису)
- Забезпечено суттєвий розвиток Національної платіжної системи "Український платіжний простір"
- Розширено географію використання карток ПРОСТІР

З минулого року українці отримали змогу відкривати рахунки та отримувати банківські послуги дистанційно, не вистояючи в чергах, а використовуючи доступ до Інтернету та електронні документи. Це стало можливим завдяки системі BankID Національного банку, яка насамперед спрямована на забезпечення дистанційної ідентифікації в Україні. За допомогою цієї системи громадяни України отримують дистанційний доступ до державних, адміністративних, банківських та інших послуг. Це значно підвищує доступність фінансових послуг для громадян та сприяє зростанню рівня залученості українців до фінансової системи.

Ще одним з успішних напрямків роботи Національного банку у 2018 році став проект Paperless. Спрямований на створення умов для максимально можливої відмови банків від паперових документів під час обслуговування клієнтів цей проект є важливим кроком до розширення доступу українців до фінансових послуг, адже відкриває для них можливості для отримання банківських послуг без фізичної присутності, без необхідності використання документів виключно на паперових носіях, без потреби підписувати документи власноручним "мокрим" підписом.

"Безпаперові" зміни торкнулись процесів ідентифікації та верифікації клієнтів, касових

операцій, обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, документарних операцій, формування кредитної справи клієнта. Сьогодні клієнти можуть для цього використовувати дистанційні канали взаємодії з банком, зокрема з використанням електронного підпису, зокрема електронного цифрового підпису.

Упродовж минулого року Національний банк досяг суттєвого прогресу у розвитку НПС "ПРОСТІР". За цей час було забезпечено:

- можливість здійснення розрахунків платіжною картою ПРОСТІР у 95% торговельних терміналів;
- можливість здійснення міжбанківських переказів з картки на картку (P2P перекази);
- впровадження двофакторної аутентифікації, що забезпечує безпечні розрахунки в мережі Інтернет;
- розширення продуктової лінійки системи;
- реалізацію спільного проекту з ПрАТ "Київстар", що дозволяє здійснювати безготівкові платежі на території України на базі електронних грошей НПС "ПРОСТІР", використовуючи баланс свого номера мобільного телефону.

Також минулого року Національний банк суттєво розширив географію використання карток ПРОСТІР, уклавши договір з UnionPay International, найбільшою міжнародною платіжною системою у світі за кількістю емітованих платіжних карток, про емісію кобейджингових карток НПС "ПРОСТІР" та міжнародної платіжної системи UnionPay International.

Завдяки широкій глобальній мережі приймання карток UnionPay, користувачі кобейджингових карток під брендами ПРОСТІР та UnionPay отримають можливість оплачувати товари і послуги, а також знімати кошти в банкоматах не лише в Україні, а й практично в усьому світі. Водночас це сприятиме посиленню конкуренції на платіжному ринку України.

7. Сучасний, відкритий незалежний та ефективний центральний банк

Основні досягнення

- Схвалено середньострокову Стратегію Національного банку
- Здійснено перехід Національного банку та банківської системи на міжнародний стандарт фінансової звітності МСФЗ 9

Найбільший здобуток НБУ на шляху розбудови сучасної інституції – ухвалена та публічно презентована навесні 2018 року середньострокова Стратегія Національного банку. По-перше, це – прозорість. Стратегія Національного банку – це чіткий та зрозумілий орієнтир для всіх клієнтів центробанку, який надає повне розуміння головних напрямків майбутньої політики центробанку і унеможливує "несподіванки" чи непослідовність. По-друге, це – ефективність. Адже Стратегія встановлює чіткі цілі, дії для їх досягнення, критерії і строки досяжності, ключові активності та вимірювані результати.

Разом зі Стратегією був презентований і оновлений бренд Національного банку – логічне втілення нової філософії, усіх змін та трансформацій інституції. Завдяки цілісному баченню бренду як архітектора фінансового сектору центральний банк уже – не лише регулятор, а й партнер для учасників ринку, центр економічної експертної думки в країні та магніт для талантів-професіоналів, інноватор, відкритий до нових ідей та проектів.

Також минулого року НБУ і українська банківська система разом із світовою фінансовою спільнотою перейшли на новий міжнародний стандарт фінансової звітності – МСФЗ 9. Розроблений у відповідь на потребу заповнити прогалини у класифікації фінансових активів та оцінці кредитних ризиків, виявлені глобальною фінансовою кризою, МСФЗ 9 запроваджує нову модель оцінки кредитних збитків – не понесених, як це було до запровадження нового стандарту, а очікуваних на основі потенційних ризиків.

НБУ був одним із перших у світі, хто розпочав перехід на МСФЗ 9, оскільки він є важливим елементом розвитку економіки і фінансових ринків та сприяє формуванню прозорої інформаційної інфраструктури в країні. Крім того, це є важливим з огляду на те, що результати його діяльності мають прямий вплив на державні фінанси. Наявність власного ефективного досвіду щодо переходу на МСФЗ 9 дала НБУ змогу ділитися ним з іншими центральними банками та забезпечити плавний перехід української банківської системи на новий стандарт.

Банківський сектор переходив на МСФЗ 9 поступово: на початку 2018 року НБУ надав банкам трьохмісячний перехідний період, упродовж якого незастосовувалися заходи впливу через порушення нормативів і правил звітності, викликаних зміною оцінки фінансових інструментів згідно з МСФЗ 9. Потім цей перехідний період був продовжений до кінця червня, щоб банки плавно адаптувались до підготовки проміжної звітності. У результаті, перехід на новий стандарт не мав істотних наслідків для операційної ефективності банківського сектору. Крім того, попри побоювання, що новий стандарт звітності призведе до необхідності додаткової докапіталізації, перехід на МСФЗ 9 не позначився на достатності капіталу банків.

Загалом застосування МСФЗ 9 в Україні – це позитивний крок, який спонукатиме банківську систему бути відповідальнішою і свідоміше брати на себе ризики, а звітування у відповідності до міжнародних фінансових стандартів підвищує довіру ключових стейкхолдерів до фінансової звітності української банківської системи.

Програма дій Національного банку на 2019 рік

Ризики досягнення цілей

Плануванню дій Національного банку на цей рік передують адекватна оцінка ризиків середовища, у межах якого регулятор реалізує свій мандат. Саме ймовірність настання цих ризиків, можливість належного управління ними та глибина їхнього впливу на відхилення Національного банку від поставлених Стратегією НБУ цілей лежать в основі планування дій регулятора з огляду на їхню досяжність та ефективність.

Ризики, що постають перед Національним банком, можна розділити за місцем їх виникнення на зовнішні, тобто ті, що виникають за кордонами нашої економіки, та внутрішні – спричинені факторами всередині держави.

Зовнішні ризики:

- *Зовнішня військова агресія.* Усе ще імовірними є спроби зовнішнього воєнного втручання в українські справи з боку Російської Федерації. Останнім часом агресія Росії набирає нових форм. Ситуація в Азовському морі залишатиметься напруженою.
- *Торговельні війни та сповільнення світової економіки.* Загроза невпорядкованого виходу Великої Британії з ЄС зберігається, як і ризик ескалації торговельних війн США з Китаєм та іншими країнами. У результаті переговорів між лідерами США та Китаю підняття митних тарифів тимчасово відкладено, але не скасовано. Активізація "торговельних війн" найбільших економік світу може спричинити уповільнення зростання світової торгівлі з відповідними проблемами для глобальної економіки. Негативним ефектом таких протистоянь може бути надлишок пропозиції сировинних товарів в окремих регіонах світу з відповідним тиском на ціни в бік зниження. У такому

випадку, а також у разі погіршення доступу до окремих ринків збуту, валютні надходження від експорту можуть скорочуватися. Це може позначитися на динаміці обмінного курсу гривні та, відповідно, інфляції.

- *Послаблення інтересу інвесторів до країн, що розвиваються, та вплив капіталу з цих країн.* Досить швидкий перехід центральних банків провідних країн до жорсткішої монетарної політики визначає вплив капіталу з країн, ринки яких розвиваються, зокрема України. Відповідно посилюється стурбованість експертів щодо можливого наближення світової економіки до фази спаду.

Внутрішні ризики:

- *Погіршення інфляційних очікувань на тлі розгортання нового політичного циклу.* Із початком чергової електорального циклу зростає кількість та інтенсивність заяв популістичного характеру, спрямованих на завоювання симпатій виборців з метою отримання відповідними політиками максимальної підтримки під час чергових виборів.
- *Трудова міграція українців.* Продовження інтеграції України до європейської спільноти, включно з початком дії безвізового режиму перетину кордону із країнами Шенгенського договору, уже призводять до частішого переїзду працівників з України до країн із вищим рівнем оплати праці. Вплив робочої сили підвищує диспропорції між попитом та пропозицією на ринку праці з подальшим зростанням заробітних плат та локальним дефіцитом кваліфікованих працівників, що стримує потенційне економічне зростання, а також чинить тиск на рівень цін в економіці. Оголошені плани щодо пом'якшення умов працевлаштування іноземних громадян у Чехії та Німеччині збільшують вагомість цього ризику для економіки України.

Дії та ключові активності Національного банку у 2019 році

Досягнення встановлених Стратегією Національного банку цілей можливе у результаті поєднання двох видів заходів. По-перше, йдеться про **дії** або безпосередні зміни, які мають чіткі критерії досяжності, а отже, – період їх досягнення, що піддається плануванню. Іншим напрямком діяльності є **ключові активності**, тобто тривалий у часі неперервний процес застосування заходів, результатом якого є поступовий цілеспрямований вплив на відповідні об'єкти, спрямований на досягнення потрібного ефекту.

Під час планування діяльності Національного банку на 2019 рік враховувалась необхідність застосування обох видів заходів та описували наші плани відповідним чином.

У Стратегії Національного банку зазначено, що створювана регулятором цінність може примножуватись і формувати умови для створення нової цінності іншими клієнтами з переліку клієнтів Національного банку. Одночасно, кінцевим безпосереднім чи опосередкованим отримувачем цінності, створеної НБУ, так само як і цінностей, створених іншими клієнтами НБУ є остання група клієнтів – громадяни України.

У межах реалізації Стратегії зі створення кінцевої цінності для громадян України, Національний банк має неоднорідний ланцюг

реалізації мандату: досягнення деяких цілей Національного банку неможливе без активного залучення та підтримки інших учасників фінансової екосистеми.

Разом з тим, Національний банк є рівноправним учасником системи та не має можливості директивно залучати інших стейкхолдерів до виконання своїх цілей. Проте Національний банк переконаний, що його цілі спрямовані не лише на виконання передбаченого законом мандата регулятора, але є передумовою економічного добробуту всіх учасників української економіки. Саме тому досягнення цих цілей є взаємовигідним та потрібним у історичній перспективі для держави. Отже, Національний банк вважає, що єдино можливим шляхом реалізації цілей Стратегії НБУ є порозуміння зі стейкхолдерами, та водночас переконаний, що досягнення такого порозуміння є можливим і на часі.

Під час планування досягнення цілей зазначатимуться стейкхолдери із клієнтського ряду Національного банку, взаємодія з якими є необхідною для досягнення очікуваних результатів.

- [Н] – Національний банк України
- [Х] – Експертна спільнота
- [П] – Держава як творець політики
- [Ф] – Фінансовий сектор
- [Е] – Суб'єкти економічної діяльності
- [Д] – Держава як надавач послуг
- [Г] – Громадяни

Низька та стабільна інфляція

Дії		
Упровадження нового операційного дизайну монетарної політики: удосконалення порядку проведення монетарних операцій з метою гнучкішого реагування на зміну ліквідності банківської системи	1Q	
Розроблення та впровадження автоматизованої системи обробки великих даних (Big Data)	4Q	

Ключові активності	
Координація зусиль з іншими органами влади щодо забезпечення цінової стабільності	[П][Д]
Сприяння розвитку фінансових ринків і посилення завдяки цьому впливу монетарних інструментів на інфляцію та економічне зростання	[П][Ф]
Удосконалення інструментарію макроекономічного прогнозування: розширення спектру та модернізації наявних моделей	
Роз'яснення населенню, бізнесу та учасникам фінансових ринків мотивів та наслідків ухвалених рішень з монетарної політики, зокрема шляхом продовження публікації "Підсумків дискусії членів КМГ щодо облікової ставки" та вивчення можливості публікації прогнозу облікової ставки, а також через проведення зустрічей з представниками ЗМІ, експертами, учасниками грошово-кредитного ринку, академічною спільнотою та студентством у м. Києві та регіонах країни	

Очікувані ефекти
<ul style="list-style-type: none">
▪ Зниження інфляції до цілі 5% у середньостроковій перспективі, що є передумовою для підвищення інвестиційної привабливості та стійкого економічного зростання України
▪ Наближення інфляційних очікувань економічних агентів до цілі з інфляції Національного банку та зменшення невизначеності щодо майбутньої інфляції, що є передумовою для зниження вартості кредитних ресурсів
▪ Виконання операційної цілі монетарної політики – утримання гривневих міжбанківських ставок на рівні, близькому до рівня облікової ставки Національного банку

Стабільна, прозора та ефективна банківська система

Дії		
Співпраця щодо створення незалежних наглядових рад у державних банках	1Q	[Д]
Розроблення методики розрахунку та впровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR), нової структури регулятивного капіталу	4Q	
Запровадження оновлених вимог до системи внутрішнього контролю в банках	3Q	
Удосконалення та автоматизація процедур здійснення Національним банком наглядових функцій	4Q	
Покращення внутрішніх систем фінансового моніторингу банків	4Q	[Ф]

Ключові активності	
Подальше приведення пруденційних вимог до банків у відповідність до норм законодавства ЄС та рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду	
Поглиблення застосування ризик-орієнтованого підходу у процесі банківського нагляду, процедурах ліцензування банків	
Регулярне проведення стрес-тестів та оцінки банків у рамках SREP	
Аналіз планів банків щодо роботи із проблемною заборгованістю	
Підтримка законодавчого урегулювання особливостей здійснення корпоративного управління в банках	[П]

Очікувані ефекти
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Банківська система є стійкою до макроекономічних шоків та системних ризиків ▪ Нормативи ліквідності банківської системи відповідають нормам Базеля III та Директиви ЄС/ Регламенту ЄС (CRD IV/CRR); частка високоліквідних активів у банківській системі є достатньою для виконання нормативу ліквідності LCR на рівні 100% ▪ Прозоріші пруденційні вимоги до банків, удосконалені наглядові процеси та інструменти, гармонізовані з найкращими підходами Європейського центрального банку та Європейського банківського наглядового органу ▪ Удосконалені підходи до побудови системи ризик-менеджменту у банках сприяють поліпшенню якості кредитних портфелів банків та підвищенню прибутковості банківської системи ▪ Корпоративне управління в банках, зокрема числі державних, відповідає міжнародним стандартам та кращим практикам ▪ Запровадження вимог колективної придатності ради та правління банку, оновлені вимоги до ділової репутації та професійної придатності керівників банків ▪ Підвищення якості розкриття банками інформації ▪ Зниження ефекту "де-рискінгу" (відмови іноземних фінансових установ від підтримання кореспондентських відносин з українськими банками)

Відновлення кредитування

Дії		
Запровадження вимог щодо організації процесу управління непрацюючими активами в банках у відповідності до рекомендацій ЄЦБ	3Q	

Ключові активності		
Підтримка законодавчого урегулювання питань розвитку вторинного ринку проблемної заборгованості і посилення прав кредиторів та інвесторів на ринку первинної нерухомості		[П]
Сприяння отримання банками доступу до державних реєстрів щодо даних клієнтів		
Поширення звернень банків до позасудових механізмів урегулювання проблемної заборгованості, зокрема в результаті використання банками механізму фінансової реструктуризації		[Ф]

Очікувані ефекти		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стале зниження портфелю проблемної заборгованості банків (зокрема в результаті розвитку вторинного ринку проблемної заборгованості) ▪ Зростання портфелю кредитів банків на рівні не нижчому від темпів зростання номінального ВВП ▪ Зростання частки довгострокових кредитів юридичним та фізичним особам ▪ Зниження кредитних ризиків банків		

Ефективна модель регулювання фінансового сектору

Дії		
Реалізація цільової консолідованої моделі регулювання та нагляду за фінансовим сектором внаслідок ухвалення відповідного законопроекту	1Q	[П]
Відкриття рахунку глобального депозитарію в Депозитарії Національного банку	1Q	
Удосконалення правил ліцензування небанківських фінансових установ	2Q	
Централізація депозитарної функції в Україні: Узгодження із НКЦПФР та НДУ умов передавання функцій з депозитарного обліку операцій з ОВДП від Депозитарію Національного банку до Національного депозитарію України	3Q	[П]

Ключові активності	
Сприяння розбудові нової інфраструктури ринків капіталу у відповідності до міжнародних стандартів (EMIR, PFMI IOSCO)	[П]

Очікувані ефекти	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поглиблення та диверсифікація ринків капіталу в Україні ▪ Розширення можливостей доступу економічних агентів до фінансових ресурсів ▪ Спрощення доступу нерезидентів до ринків цінних паперів, зокрема ОВДП ▪ Підвищення якості регулювання небанківського фінансового ринку ▪ Підвищення довіри до банків та інших учасників ринку фінансових послуг	

Вільний рух капіталу

Дії		
Оновлення нормативно-правової бази Національного банку з валютного регулювання у відповідності до принципів та положень Закону України "Про валюту і валютні операції"	1Q	
Упровадження в Україні рекомендацій ОЕСР з протидії розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків за кордон (внаслідок ухвалення законопроекту щодо імплементації Плану дій BEPS)		[П]
Приєднання до міжнародної системи автоматичного обміну фінансовою інформацією (ухвалення та подальше впровадження законопроектів щодо імплементації Угоди FATCA та приєднання до Багатосторонньої угоди про обмін інформацією щодо фінансових рахунків за єдиним стандартом ОЕСР)		[П]

Ключові активності	
Поступова лібералізація / зняття обмежень на операції з іноземною валютою згідно з дорожньою картою та за умов відсутності загроз фінансової дестабілізації	

Очікувані ефекти
<ul style="list-style-type: none">
▪ Розширення можливостей економічних агентів щодо здійснення операцій з іноземною валютою
▪ Поглиблення інтеграції України до міжнародних ринків капіталу
▪ Збільшення іноземних інвестицій в економіку України
▪ Підвищення фінансової та податкової прозорості бізнесу та громадян

Фінансова інклюзія

Дії		
Впровадження єдиного міжнародного номера банківського рахунку (IBAN)	2Q	[Ф]
Розроблення Стратегії фінансової грамотності в Україні	2Q	[П]
Розроблення Національної стратегії фінансової інклюзії в Україні	4Q	[П]
Встановлення вимог до розкриття інформації про фінансові послуги споживачам	2Q	[Г] [П][Ф]
Урегулювання використання системи BankID для віддаленої ідентифікації фізичних осіб	2Q	[Ф]
Запровадження стандарту для здійснення платежів з використанням QR кодів для учасників платіжного ринку	2Q	
Представлення пропозицій до законодавчих змін щодо імплементації Директиви ЄС PSD 2 (законопроект "Про платіжні послуги")	4Q	
Створення Експертної ради з питань комунікації з інноваційними компаніями та проектами	1Q	
Випуск кобейджингових карток ПРОСТІР-UnionPay українськими банками	4Q	

Ключові активності		
Забезпечення розвитку фінансової інклюзії в Україні		[Ф]
Посилення захисту прав споживачів фінансових послуг		[П][Ф]
Стимулювання розвитку інноваційних фінансових сервісів та поглиблення взаємодії з учасниками ринку фінансових послуг		[Ф]
Просування безпаперових технологій в НБУ та банківській системі шляхом спрощення регуляцій та використання ЕЦП/ЕП		[Ф]
Проведення економічних інформаційних днів в обласних центрах України з метою підвищення економічної та фінансової обізнаності		
Підвищення інформованості населення щодо можливостей та переваг використання дистанційної ідентифікації для отримання фінансових та інших послуг		[П][Ф]

Очікувані ефекти		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посилення захисту прав та інтересів споживачів фінансових послуг ▪ Розширення фінансових можливостей економічних агентів та їх доступу до фінансових послуг / інфраструктури ▪ Розвиток банківських та фінансових продуктів, які надаються клієнтам дистанційно ▪ Використання номерів рахунків у стандарті IBAN для розрахунків, як у межах України, так і для транскордонних розрахунків ▪ Прискорення розрахунків ▪ Підвищення рівня фінансової грамотності населення ▪ Розширення документообігу та комунікації з учасниками ринку в електронному форматі ▪ Підвищення ефективності та конкурентоспроможності банківської системи України ▪ Розвиток інноваційних рішень/сервісів на ринку фінансових послуг 		

Сучасний, відкритий незалежний та ефективний центральний банк

Дії		
Розробка Стратегії і плану розвитку бренду НБУ	4Q	
Розробка Стратегії і плану розвитку міжнародного співробітництва	1Q	
Створення Експертної платформи НБУ	1Q	
Впровадження середньострокового фінансового планування у відповідності до стратегічних пріоритетів НБУ	2Q	
Запуск нового веб-сайту Національного банку	2Q	
Впровадження концепції процесного менеджменту як інструменту реалізації Стратегії НБУ	2Q	

Ключові активності		
Підвищення ефективності комунікацій щодо мандату НБУ, цілей, характеру, логіки, наслідків та планів його політики і поточної діяльності та забезпечення клієнтам НБУ доступу до інформації, необхідної для ухвалення поінформованих рішень		
Розбудова бренду роботодавця та розвиток людського капіталу		
Збільшення прозорості під час обговорення проектів, зокрема зі стейкхолдерами, та ухвалення регуляторних рішень		
Перебудова процесів НБУ за логікою створення цінності для внутрішнього та зовнішнього клієнта		
Автоматизація, роботизація та діджиталізація процесів НБУ		

Очікувані ефекти		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Підвищення довіри стейкхолдерів до Національного банку як до відкритого, незалежного, компетентного та ефективного регулятора ▪ Покращення взаємодії Національного банку з професійними учасниками ринку ▪ Розвиток аналітичного та дослідницького потенціалу НБУ і посилення його ролі як центру експертизи в Україні та на міжнародній арені ▪ Ефективніше донесення інформації до клієнтів НБУ ▪ Підвищення якості підготовки та ухвалення рішень всередині НБУ ▪ Сучасна інформаційна інфраструктура та автоматизація внутрішніх процесів ▪ Підвищення ефективності використання ресурсів, зниження адміністративних витрат 		

Висновки

Оприлюднюючи цю дорожню карту з реалізації Стратегії у 2019 році, Національний банк як сучасний, відкритий, незалежний та ефективний центральний банк публічно зобов'язується докласти максимум зусиль для забезпечення низької і стабільної інфляції, стабільної, прозорої та ефективної банківської системи, відновлення кредитування, ефективного регулювання фінансового сектору, вільного руху капіталу та фінансової інклюзії.

У 2019 році Національний банк скерує свою діяльність на виконання цих стратегічних цілей, реалізуючи окреслені дії та ключові активності, щоб створити сприятливе середовище для учасників фінансової екосистеми – від банків до бізнесу, від споживачів фінансових послуг до тих осіб, які позбавлені доступу до них.

Разом з тим, Національний банк є і учасником фінансової екосистеми, і його здатність втілювати стратегічні цілі в багатьох випадках прямо залежить і від дій інших її учасників.

Національний банк відкритий до конструктивної співпраці з усіма стейкхолдерами – клієнтами Національного банку та закликає разом працювати над розвитком економіки та фінансової системи України.

Також важливою передумовою досягнення стратегічних цілей Національного банку є відсутність суттєвих шоків у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Реалізація окреслених ризиків може поставити під загрозу спроможність Національного банку втілити в життя ті дії та ключові активності, що необхідні для виконання стратегічних цілей. Зокрема, від стану глобальної економіки, розгортання протекціоністських настроїв у світі, динаміки цін на сировинні товари і апетитів інвесторів до країн, що розвиваються, залежить здатність знизити інфляцію та перейти до вільного руху капіталу. А посилення зовнішньої військової агресії може поставити під загрозу не лише потенційні досягнення, а й здобутки минулих років.

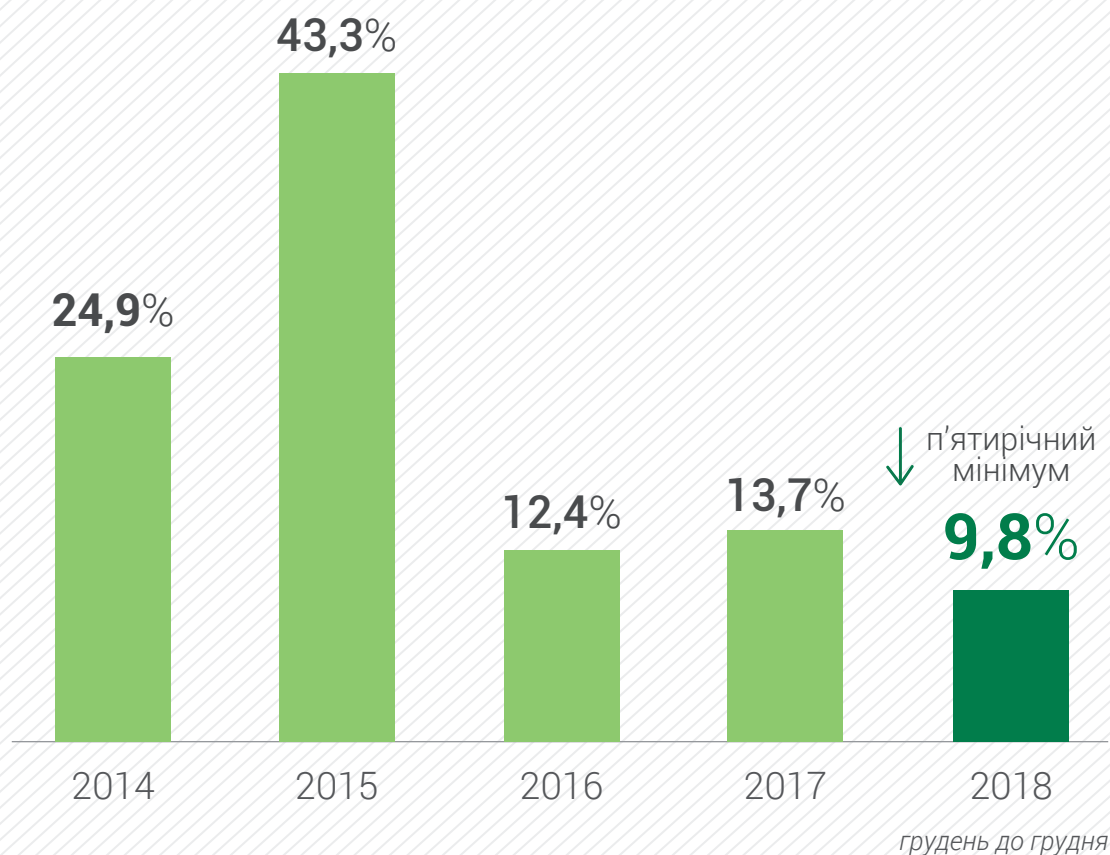

Додатки

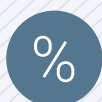
Досягнення 2018 року

<p>Закладено стратегічні основи для макропруденційної політики</p> 	<p>Інфляція знизилася до 9,8% з 13,7%</p> 	<p>Можливість дистанційного відкриття рахунків</p> <p>BankID</p>
<p>Закон "Про валюту і валютні операції"</p> 	<p>Аналіз бізнес-моделей банків у рамках SREP</p> 	<p>Посилення захисту прав кредиторів</p>
<p>Перехід до нормативів для банків на основі Basel III</p> 	<p>Стратегія Національного банку</p> 	<p>Щорічна оцінка стійкості банків</p>
<p>Кредитний реєстр НБУ</p> 	<p>Прозорість у монетарній політиці: "Підсумки дискусії членів КМП"</p> 	<p>Пом'якшено валютні обмеження для бізнесу і банків</p>
<p>Проект майбутнього регулювання небанківського фінсектору</p> 	<p>Визначені вимоги до інформаційної безпеки банків</p> 	<p>Перехід на міжнародний стандарт фінансової звітності МСФЗ 9</p>

Споживча інфляція знизилася до 9,8% – 5-річний мінімум

Що стримувало зростання цін:

Підвищення облікової ставки Національного банку України

Сприятлива ситуація на валютному ринку

Розширення внутрішньої пропозиції продуктів харчування та зниження цін на них у світі

Що стимулювало зростання цін:

Підвищення адміністративно регульованих цін (тарифи на газ, пасажирські перевезення тощо)

Зростання споживчого попиту і виробничих витрат в результаті підвищення зарплат

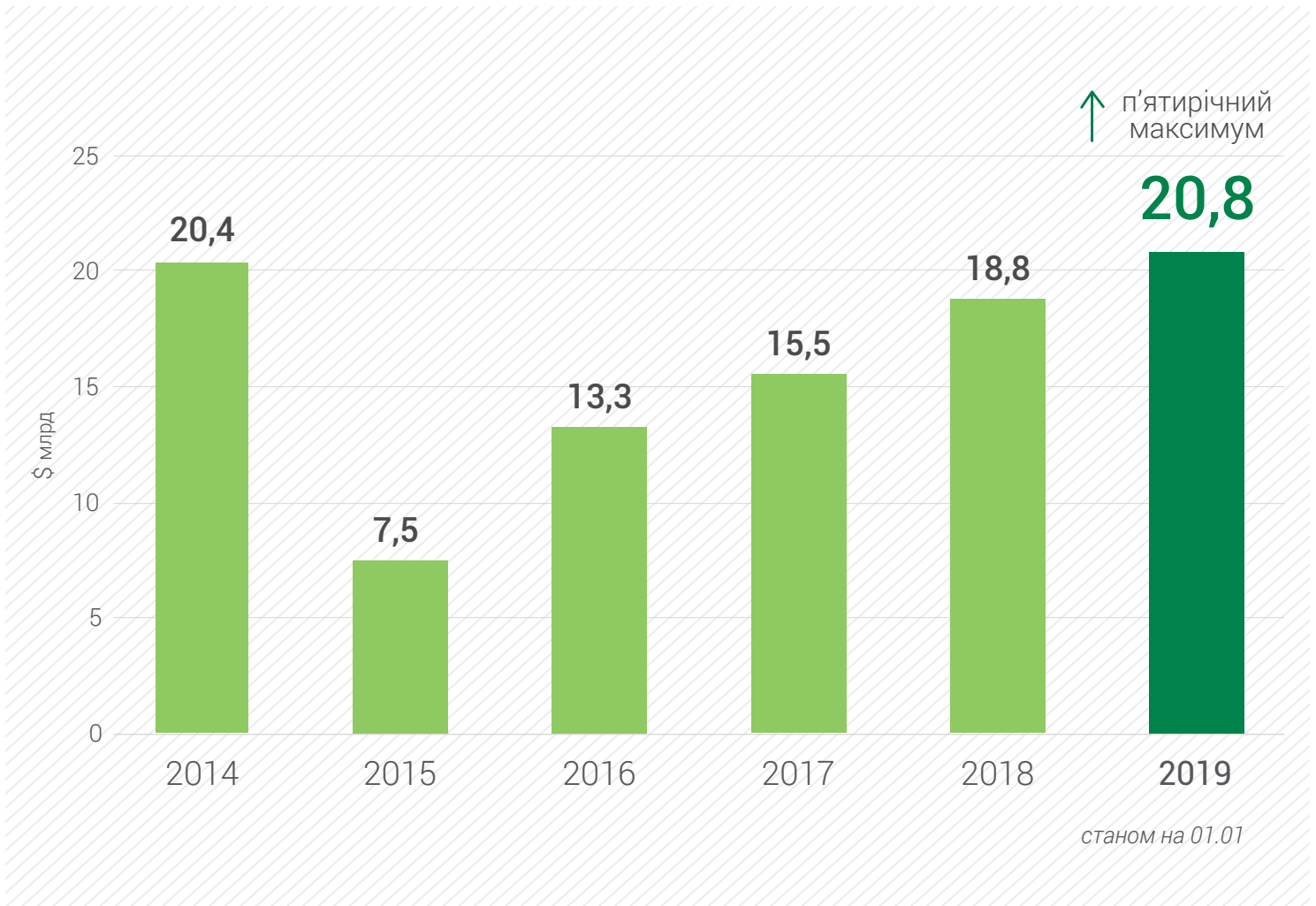

Суттєве подорожчання овочів борщового набору через несприятливі погодні умови

У 2018 році інфляція перевищила ціль НБУ (6% ± 2 в. п) через дію чинників, на які монетарна політика мала обмежений вплив. У 2019-2020 рр. інфляція продовжить знижуватися – до 5%, як передбачає Національний банк України.

Міжнародні резерви України зросли до 20,8 млрд дол. США – 5-річний максимум

Що сприяло зростанню резервів:

купівля надлишку валюти на міжбанківському валютному ринку Національним банком

фінансування від МВФ, Світового банку та ЄС

розміщення Урядом облігацій на внутрішньому та зовнішньому ринках

Закон "Про валюту і валютні операції" – це...

"Безвіз" для капіталу: свобода для бізнесу та населення самостійно вирішувати, коли і як проводити валютні операції, без обмежень чи необхідності отримувати дозвіл регулятора

Просте, прозоре та несуперечливе валютне регулювання як крок до покращення інвестиційного клімату

Підтвердження спроможності України бути частиною Європи. За Угодою про асоціацію з ЄС Україна зобов'язалася забезпечити вільний рух капіталу

Можливість для пришвидшення валютної лібералізації: одночасно із введенням в дію Закону буде скасовано низку болісних обмежень

Запорука фінансової стабільності: інші чинні обмеження Національний банк буде прибирати поступово і обережно за сприятливих макроекономічних умов

Здатність Національного банку попереджати і долати фінансові кризи незалежно від їх природи та створювати умови для стійкого економічного зростання на довгі роки

Які валютні послаблення чекають на бізнес та населення з 7 лютого 2019 року

Скасовується

- **валютний нагляд для експортно-імпортних операцій** до 150 тис. грн
- **індивідуальні ліцензії** на валютні операції
- **санкції** у вигляді припинення зовнішньо-економічної діяльності
- **ліміт** на дострокове погашення зовнішніх зобов'язань
- **реєстрація** зовнішніх запозичень
- **подвійний контроль** операцій під час надходження митної декларації до іншого банку

Дозволяється

- **вільне відкриття** рахунків юросіб за кордоном
- **розрахунки в іноземній валюті** за валютними державними облігаціями
- **валютні свопи** банків з резидентами та нерезидентами
- **безпоставочні форварди** та форварди для хеджування боргових операцій
- **ввезення-вивезення** готівкової іноземної валюти та банківських металів юрособами
- **внесення платежів** у іноземній валюті під час страхування життя
- **накопичення валюти** на рахунках юросіб для погашення зовнішніх запозичень
- **безлімітні інвестиції банків** в цінні папери інвестиційного класу
- **інвестиції та кредитування** резидентів з гривневих ЛОРО-рахунків банків-нерезидентів
- **інвестиції** в Україну також у валютах 2-ї групи класифікатора валют

Збільшується

- **граничний строк** здійснення розрахунків за експортно-імпортними контрактами – до 365 днів
- **ліміт на перекази за кордон** без відкриття рахунку для фізосіб в 10 разів до 150 тис. грн/рік
- **ліміт на купівлю банківських металів** фізособами та юрособами з 3,21 тр. унції на тиждень (100 г) до еквіваленту 150 тис. грн/день — без обмежень для спеціалізованих юросіб

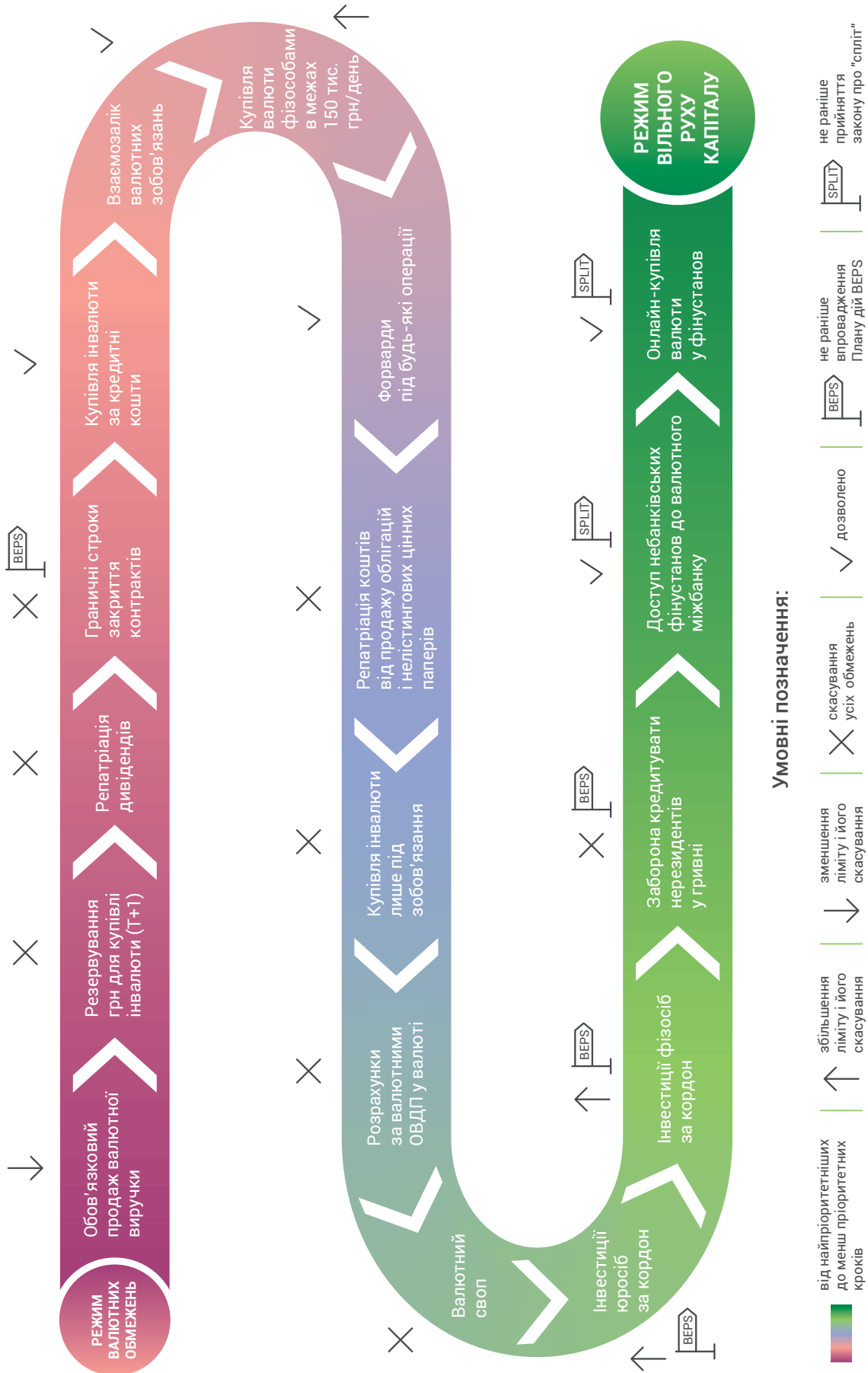

Спрощується

- **здійснення операцій** за рахунками юросіб-нерезидентів у банках України
- **переміщення валютних цінностей** через кордон — уніфіковано обов'язкове декларування для всіх цінностей вартістю від 10 тис. євро

Більше 20 послаблень, які полегшать ведення бізнесу та поліпшать інвестиційну привабливість України

Дорожня карта скасування валютних обмежень

Банки активізували роботу з населенням у 2018 році

Портфель гривневих кредитів населенню (млрд грн)

Портфель гривневих депозитів населення (млрд грн)

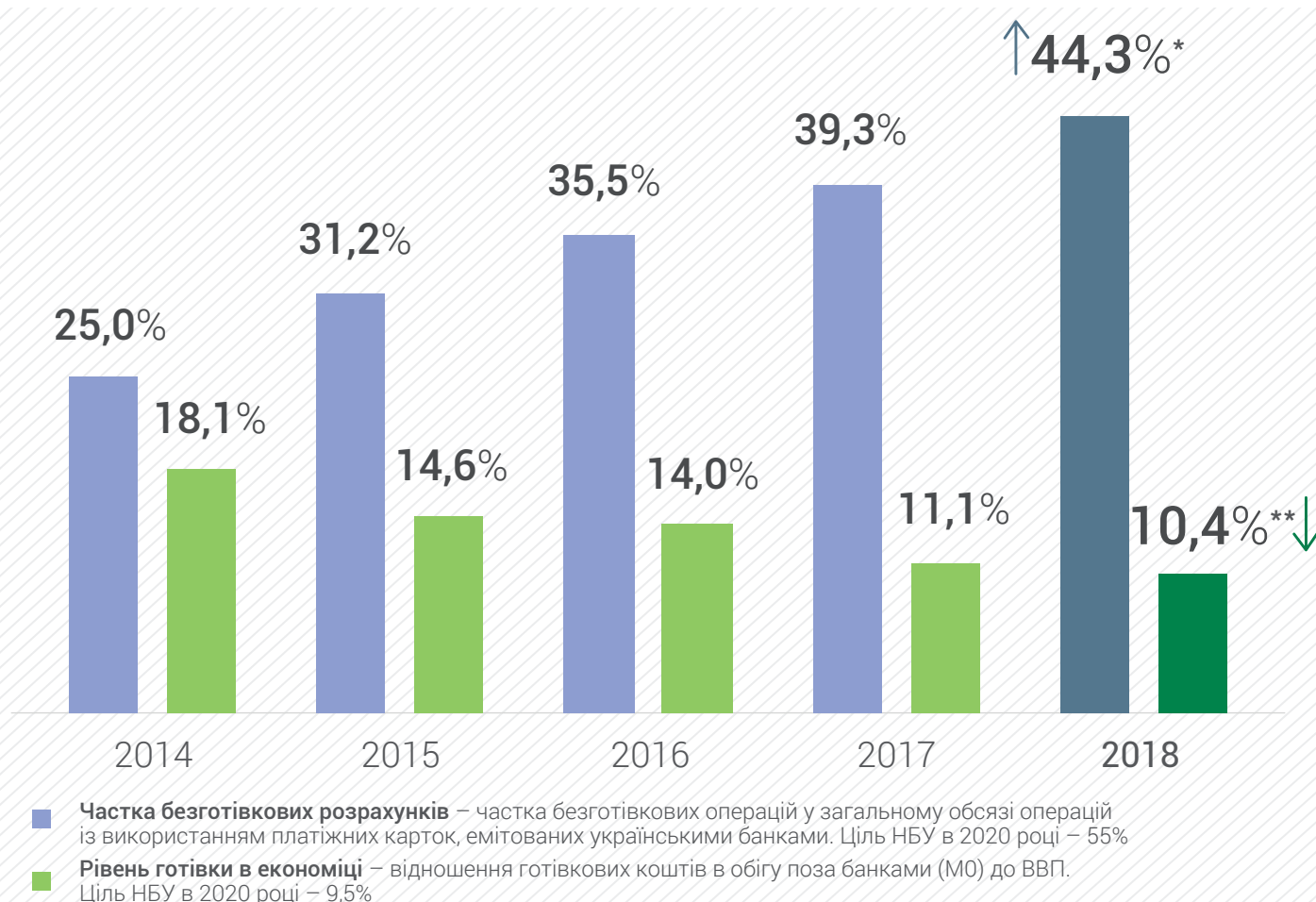
2018 – рік роботи над підвищенням довіри до банківської системи

Населення – без урахування фізичних осіб-підприємців.

За даними грошово-кредитної статистики Національного банку України, всі дані на кінець періоду.

Дані за 2018 рік – попередні, уточнені дані будуть оприлюднені на сайті Національного банку наприкінці січня 2019 року.

Українці все більшу перевагу віддають зручним та безпечним безготівковим розрахункам

Що сприяло розвитку Cashless:

зміни у звичках українців:

 більше половини безготівкових операцій із використанням платіжних карток (51,7%) здійснюються у торговельній мережі*

розширення pos-термінальної мережі:

 з початку року мережа торговельних платіжних терміналів в Україні зросла на 13,6%*

поширення інноваційних технологій та Fintech-продуктів

 кожна 10-та активна платіжна картка та 78,7%*** торговельних терміналів – безконтактні

*за 9 місяців 2018 року
**за попередніми оцінками
***станом на 01.10.2018

Прийняті закони:

Створення та ведення Кредитного реєстру

Кодекс з процедур банкрутства

Валюта і валютні операції

Захист прав кредиторів та інвесторів

Удосконалення функціонування фінансового сектору в Україні

Сприяння залученню іноземних інвестицій

Зареєстровані законопроекти:

Уточнення окремих положень з питань банківського нагляду № 9067

Запобігання та протидія відмиванню доходів, фінансуванню тероризму № 9417

Законопроекти, необхідні для реформи фінсектору у 2019 році

Законопроекти, ухвалені в першому читанні:

Захист прав споживачів фінпослуг №2456-д

Спліт № 2413а

Лібералізація готівкових розрахунків №4117

Зареєстровані законопроекти:

Особливості проведення процедури ліквідації банку № 6608

Підвищення ефективності виведення банків з ринку № 6273

Платіжні системи та переказ коштів в Україні № 7270

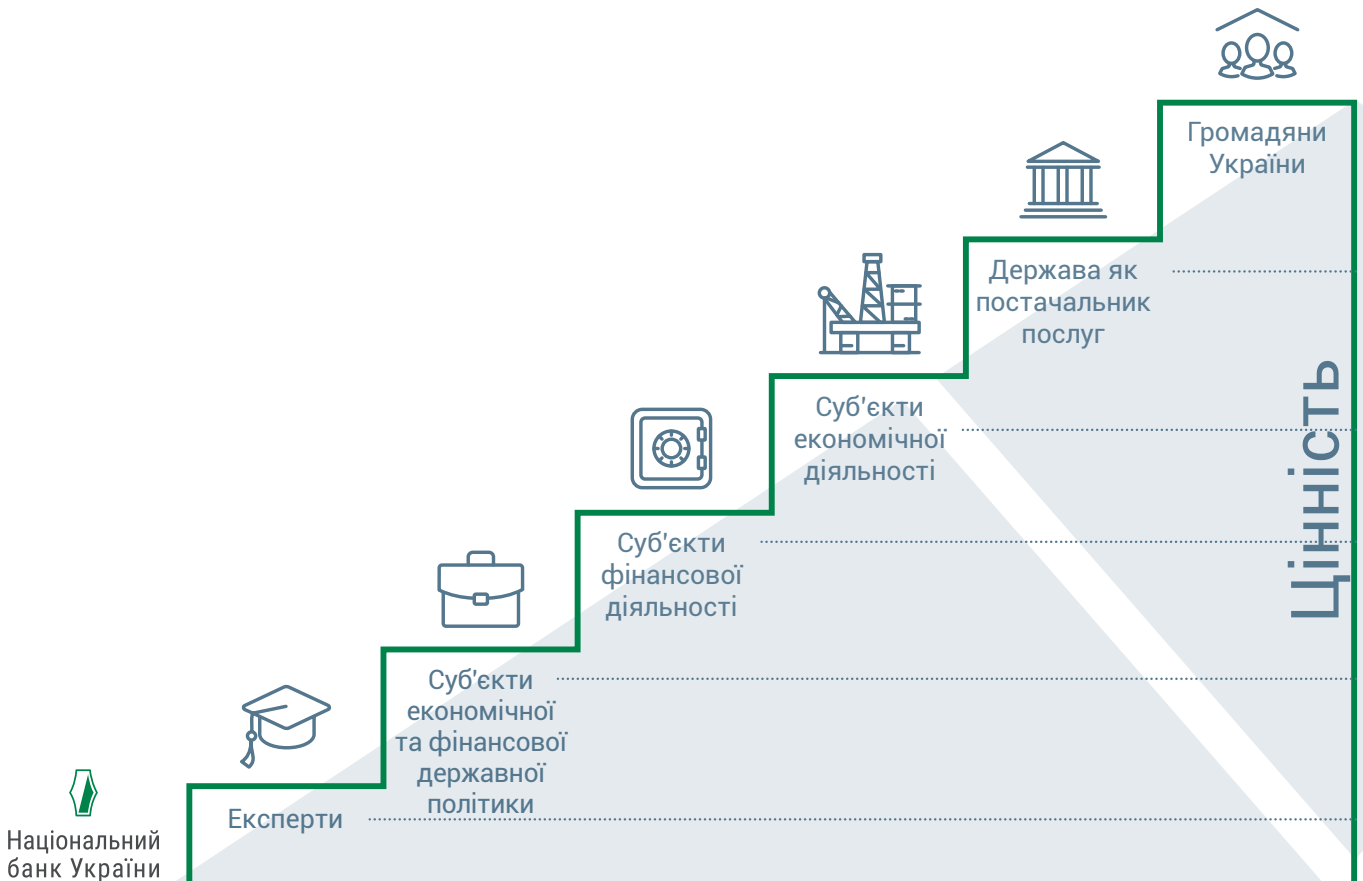
Уточнення окремих положень з питань банківського нагляду № 9067

Запобігання та протидія відмиванню доходів, фінансуванню тероризму № 9417

Клієнти Національного банку

Цінність може примножуватися та створювати умови для створення цінності іншим клієнтам. Громадяни України отримують максимальну цінність

Експерти

приймають рішення щодо споживання та заощаджень для максимізації власного добробуту

Суб'єкти економічної та фінансової державної політики

забезпечує добробут країни та вільний доступ до державних послуг, які необхідні для повноцінного життя та ефективного ведення економічної діяльності

Суб'єкти фінансової діяльності

виробляють товари і надають послуги, забезпечують економічне зростання

Суб'єкти економічної діяльності

забезпечують доступ до фінансових послуг та ресурсів, управління ризиками, безпеку інвестицій та заощаджень

Держава як постачальник послуг

створюють дієве правове поле для всіх учасників фінансового ринку

Громадяни України

створюють підґрунтя для вироблення якісних регуляцій